

کالبد مدارس روستایی مناطق محروم

فرزانه ناصحی نمکدان

آموزگار پایه اول ابتدایی دبستان عمار یاسر (۲)

چکیده

آموزش و پرورش از دیرباز، نقشی اساسی در تداوم و بقای جامعه ی بشری ایفا کرده است. آداب و رسوم، اعتقادات و ارزش ها، نگرش ها و رفتارها، دانش ها و مهارت های جامعه از طریق فراگرد های آموزش و پرورش قابل انتقال و دوام بوده اند. همچنین آموزش و پرورش نقش بسیار مهم و تعیین کننده ای در ارتقاء سطح دانش، رشد و اعتلای فرهنگ هر جامعه را دارا می باشد، که نمی توان آن را نادید گرفت. یکی از عوامل بسیار مؤثر تربیتی در آموزش و پرورش نوین، کیفیت معماری در محیط های یادگیری است. در نظام تعلیم و تربیت نوین، فضاهای آموزشی در مدارس نه تنها یک محیط خشک و بی روح و فاقد تأثیر در فرآیند یادگیری محسوب نمی گردد بلکه به عنوان عاملی زنده، پویا و بسیار تأثیرگذار بر کیفیت فعالیتهای آموزشی و پرورشی دانش آموزان ایفای نقش می کند. سازمان آموزش و پرورش برای بهبود نظام آموزشی خود باید در طراحی و ساخت فضای آموزشی خود بیشتر دقت کند و آن را زیر نظر داشته باشد. در این پژوهش به بررسی مدارس روستاهای مناطق محروم پرداخته می شود و همچنین به بررسی نمازخانه های مدارس ابتدایی و تأثیر آن بر روحیه ی دانش آموزان که آینده ی جامعه هستند و در آینده تأثیرات مهمی را بر جامعه می گذارند می پردازیم و همچنین ارکان های مدارس باکیفیت و این که چقدر برای دانش آموزان مهم و مفید است را بررسی خواهیم کرد.

کلیدواژه: مدارس روستایی، نمازخانه، مدارس با کیفیت، دانش آموزان، معلم

مقدمه

فضای معماری ایرانی همواره چارچوب هایی دارد که مفاهیم و کاربردهای بسیاری را در خود جای داده و نشان دهنده اعتقادات و باورهای مایرانیان است. این اعتقادات و باورها معطوف بر تقدس ذات حق و تقدس طبیعت می باشد. هویت را می توان تجلی فرهنگ در معماری دانست زیرا مکان ها از انسان معنا می گیرد و انسان نیز مجموعه ای از باورها و اندیشه ها است که فرهنگ او را شکل می دهد و نمود و تجلی فرهنگ انسان را در مکان و محیط می توان مشاهده نمود که همان هویت و فرهنگ اوست . آنچه انسان تحت عنوان شخصیت دارد، در اثر تعلیم و تربیت در جامعه، مدرسه و خانواده بدست آمده است. تربیت، پروراندن و رشد آدمی درهستی و متعالی کردن ابعاد وجود اوست. یادگیری، تغییر در نگرش، روش، بینش و رفتار براساس تجربه می باشد این تجربه تنها در مدرسه بدست می آید؛ بنابراین در مدرسه باید زندگی کرد و زندگی آموخت. مدرسه تنها یک فضای فیزیکی به شمار نمی آید؛ بلکه یکی از نهادهای اصلی تکوین و شکل گیری شخصیت آدمی در هستی می باشد. مدرسه بعد از اماکن متبرکه از مهم ترین و مقدس ترین مکان ها است که علاوه بر جنبه قدسی بنا، موجب تواضع و معنویت انسان می گردد. فضای مدرسه میتواند موجب تقویت آرامش خاطر انسان شود این آرامش یکی از ضروریات تعلیم و تربیت است. کسانی که می خواهند در مدرسه تربیت شوند، بیگانه ترین و بی غل و غش ترین افراد جامعه هستند. مکان و فضا یک رکن آموزشی و تربیتی است؛ بنابراین باید در ساخت مدرسه هویت مکانی رعایت شود. آموزش و پرورش تحت تأثیر فضا می باشد و در فرآیند طراحی مدرسه، هدف اصلی ایجاد مدارس پایا با هویت ایرانی و اسلامی است که سمبل فرهنگ جامعه باشد. حال آن که معماری مدارس در طی دوران معاصر گرچه فضاهایی به یادماندنی را سبب گردیده است؛ اما در بعضی مدارس دیده می شود که نمازخانه ای ساخته نشده است که فاقد هویت ایرانی اسلامی بوده است.